

Европейски училища

Кабинет на Главния секретар

Педагогически отдел

Реф.: 2007-D-441-bg-5

Оригинал: EN

ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

Одобрен от Управителния съвет въз основа на писмена процедура, започнала на 21 април 2008 г. и приключена на 13 май 2007 г.

ЗАКРИЛА НА ДЕТЕТО

ОТГОВОРНОСТИ НА НАЦИОНАЛНИТЕ ДЕЛЕГАЦИИ, ДИРЕКТОРИТЕ И ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ В ЕВРОПЕЙСКИТЕ УЧИЛИЩА

Контекст

Закрилата, отглеждането и съществуването на детето представляват съвсем естествено първостепенни задължения за системата на Европейските училища. Това задължение за загриженост и старание налага на всички отговорни лица за надзор в системата (включително лицата, които участват в назначаването на персонал и ръководството на училищата) да не полагат усилия за контролиране на това дали всяко лице, което работи с ученици е правоспособно и самите ученици да се развиват в образователна среда, която е възможно най-сигурна и безопасна.

Факторите, въз основа на които е изготвен този документ, са следните:

- Осъзнаването на голямото разнообразие на предприетите мерки от държавите-членки за проверка на това дали техните потенциални служители са способни да се грижат децата. Това разнообразие на практики и процедури рискува да изложи училищата в някои юридически клопки при инциденти;
- Проблемите за здравето и безопасността, които възникват често в училищата и които трябва да се решат, например що се отнася до дейностите, които се развиват извън района на училището;
- Увеличаващата се важност, дадена от повечето държави-членки от Европейския съюз на правата на децата заедно с, впоследствие, увеличаване на последствията на гражданска отговорност в случаите на доказана небрежност.

Поради всички тези причини, изглежда е необходимо да се изготви един общ документ за насочване на добрата практика в областта на училищния живот, което засяга безопасността, здравето и физическото, психологическото и духовно съществуване на децата. Този документ дава общи насоки. Училищата са поканени да вземат всички мерки, които се налагат в областите, разгледани тук. Това ще им наложи, в повечето случаи, да разработят собствена политика и по-подробна, като вземат предвид ситуацията на място.

Принципи

Много е важно процедурите на назначаване на персонала и условията на контрол да гарантират на всяко дете, независимо от националността му и Европейското училище, което посещава, равнопоставено равнище на безопасност и внимание.

Етиката на всяко училище трябва да се основава на принципа на взаимно уважение на всички членове на училищната общност, за да може от една страна да се мотивират учениците да показват самоуважение и от друга страна да защитават своето право на психологическа и физическа неприкосновеност. В случай на конфликт между разпространението на лична информация и съблюдаването на личния живот, правата на децата и тяхната закрила трябва да надделяват при всички случаи.

Индивидуалната свобода и правото на достойнство са неоспорими конституционни права на всеки индивид, които се прилагат за всички участници в обучението. Зачитането на тези принципи забранява следователно нанасянето на каквото и да е физическо или психологическо насилие над учениците, включително и всякакво деградиращо наказание.

Продължителността на тези права в никакъв случай не е подчинено на зачитането, от учениците на техните училищни задължения, зачитането на човешките права на учениците не е свързано по никакъв начин с изпълнението на техните задължения.

Уместно е да се контролира от една страна всяка една тревожна информация относно съществуването и защитата на едно дете, предадена адекватно на персонала/ директора на училището, който ако е необходимо информира за това националните органи и от друга страна, всяко едно нарушение да бъде разглеждано с по-голяма сериозност.

Задължително е да се разбере и да се зачита изключителната важност на това и да се покаже чувствителност и доброжелателност, които се изискват при разглеждането на съответните досиета за закрила на детето.

Регламентираната отговорност в областта на закрила на детето във въпросната държава-членка, трябва да бъде изяснена при всички случаи.

Положение

Измежду трудностите, които среща системата за осигуряване на безопасност на децата фигурира процент на неизбежни разлики, тъй като 27 страни, които имат своя законова уредба, приоритети и специфични подходи, разпределят учители в 14 училища, разположени в седем различни страни.

Тези специфики са:

- Силно различаващи се законодателства относно възрастта на сексуална зрялост;
- Различни ред и условия за назначаване на преподаватели по отношение на процедурите, изискванията или практиката;
- Отговорността на директорите на училища да назначават преподаватели по религия и по етика;
- Евентуални различия между действащите нормативни уредби и изисквания, от една страна от държавата-членка, която разпределя, и от друга страна, в държавата, където лицето, извън своята страна, изпълнява професионална дейност;
- Евентуални конфликти между, от една страна изискването за прозрачност, и от друга страна правото на всеки индивид на зачитане на личния живот и на защита на своите права по силата на националното законодателство и международното право;
- Необходимостта от контрол на доброволците, които работят с децата в училището;
- Необходимостта да се контролира всяко едно лице в контакт с децата;
- Закрила на децата във всички аспекти на тяхното обучение.

Важно е всеки път да се следи за това набелязани трудности и пречки да не възпрепятстват въвеждането в училище на политика на здравеопазване, безопасност и закрила на детето.

1. Политика на училището, касаеща закрилата на детето (общи положения)

1.1 Съгласно принципите, посочени по-горе и насоките по-долу, всяко училище трябва да разработи политика за закрила на детето и да изброи въведени мерки (предвид също така действащите законови наредби в страната домакин). Текстът на тази политика ще бъде представен на родителите, чиито представители трябва да участват в изготвянето ѝ. Публикуването и разпространението на политиката за закрила на детето са необходими, за да

се осигури приспособимостта и зачитането на всички членове на училищната общност.

- 1.2 Всички засегнати участници са длъжни да следват тези принципи и да прилагат политиката за закрила на детето на училището, за да се осигурява добро физическо и психическо състояние на децата. Всички участници в училищната общност трябва да се задължат да следват и зачитат тези правила.
- 1.3 За да се прилагат процедурите на закрила на детето в училище, всяко едно трябва да посочи лице, натоварено със закрилата на детето измежду кадрите – тоест директора или назначено от него лице – за да осигури връзката между националните власти за специфичните мерки за закрила на детето и да бъде лицето за връзка за всеки един член на персонала или доброволците, който има грижата да следят за изпълнение на закрила на детето.
- 1.4 Училищата трябва да обучат децата, чрез програми за обучение в рамките на сексуално и междуличностно образование, за опасностите от психологически, физически и сексуални злоупотреби и в рамките на един курс на обучение на личността за здравето, за опасностите от тютюнопушенето, от консумацията на алкохол и от злоупотребата с наркотици. Училищата трябва също така да обучават учениците за правилното поведение по интернет и безопасното му използване, за да се избегнат случаи на *cyber-bullying* (*кибермалтретиране*), неверни обвинения и т.н.

2. Персонал

Персоналът, който има достъп до учениците в Европейските училища (включително преподавателите по религия) трябва да предостави, преди да поеме функциите, свидетелство за съдимост, препоръка или подобна атестация от страната, от която идват или където е бил на работа до момента.

2.1 Разпределен персонал

Всяка държава-членка има отговорността да се увери, че персоналът, който разпределя в едно Европейско училище, било на собствена територия или на територията на друга държава-членка, е способен да се грижи за деца и да изпълнява изискванията на действащото национално законодателство, относно преподавателския състав, включително и тези, които касаят закрила на детето.

2.2 Преподаватели по религия

В случаите на преподаватели по религия, религиозните власти са тези, които ги назначават, и които трябва да се убедят, че са способни да се грижат за децата и изпълняват местното законодателство (в частност в областта на закрила на детето).

2.3 Хонорувани преподаватели

Всяко училище трябва, от една страна да се увери, че всички хонорувани преподаватели (включително и преподавателите по религия) са способни да се грижат за децата, и от друга страна, да се контролира зачитането на местното законодателство (в частност в областта на закрила на детето).

2.4 Други лица, работещи с ученици без контрол

Всяко лице, работещо в училище и грижещо се за децата без надзор, трябва да бъде обект на проучване в съответствие с действащото законодателство. При липса на законодателство в тази област, ще трябва да се потвърди, доколкото е възможно, че тези лица не създават проблеми.

2.5 Училищата ще вземат всички разумни мерки, за да бъдат сигурни, че нито едно неупълномощено лице, няма да има достъп до района им и че всички упълномощени посетители могат лесно да бъдат идентифицирани.

2.6 Препоръчва се на директора и на целия персонал, който е в контакт с учениците, да премине съответното обучение, което им позволява да изпълняват ефикасно своите задължения в областта на закрила на детето. Това обучение ще трябва да бъде предвидено и планирано в графици на обучение на персонала на училищата.

3. Здраве, безопасност и удобства

3.1 Училищна среда

Важно е всички лица, които работят в Европейско училище, да имат една сигурна, здравословна и подходяща среда. За да я осигурят, училищата правят подробна оценка на риска и редовен преглед на екипировката за безопасност, често извършват почистване на обекта, опитват се да дадат здравословна храна и добри практики на хигиена и следят за адекватност и удобство на класните стаи.

Важно е да се контролира дали Училището е готово да реагира бързо и според предварително изготвена процедура на всеки инцидент или болест, в това число подбор и обучение на членове на преподавателския състав и други от първа необходимост (доколкото това не противоречи на действащата законова база) и воденето на регистър на злополуките.

Ако е необходимо, родителите ще дадат на училището информация за алергии и други инфекции на техните деца, в зависимост от мнението на лекарите, желанието на родителите и на зачитане на поверителността.

3.2 Дейности извън района на Училището

Когато дейностите се развиват извън училището, се налага последното да гарантира животът на учениците (например, като се проверява дали избраното място на настаняване на децата има разрешително от местните държавни власти). Всяко едно излизане трябва да бъде обект на процедура, одобрена с предварителна оценка на риска, към която се придържат преподавателите, които придружават децата при тяхното излизане.

Родителите трябва да бъдат винаги информирани за всеки един вид училищно излизане, в което участват техните деца.

4. Прилагане и процедури

4.1 Поведение

Важно е всяко училище да има актуализирани процедури, съгласувани и адаптирани към нуждите на учениците на всяка възраст. Важно е всички

участници в училищната общност да познават следните наредби и да допринасят с тяхно участие:

- Да имат разумно и безопасно поведение в района на училището, в столовата, по време на учебните часове и при отварянето на училището, преди и след учебните дейности, както и в училищния автобус и по време на учебните излети;
- Ефикасно контролиране и съответстващи мерки на прилежността на учениците и техните отсъствия, позволени или не, в района на училището и извън него, включително информация на съответните ученици относно последствията при липса на прилежност, нередовна работа и лошо поведение;
- Чувствителността на преподавателите и всички други заинтересовани участници е да дадат добрия пример.

4.2 Чувствителността на учениците за техните права и задължения

Всички Европейски училища трябва да предложат на учениците и на техния персонал една почтена среда, гарантираща учтиво общуване между ученици и преподаватели, както в час така и извън час, и която защитава учениците от всяка една форма на дискриминация. Оттук, както преподавателите, така и учениците трябва да избягват наложени предрасъдъци за националност, пол, сексуална ориентация, раса, недъг, специфични нужди и др. В съответствие с тази цел, Училищата трябва да образуват към междуличностни отношения и да мотивират зачитането на принципите на равните шансове и включване на всички членове на учебната общност без разлика за раса, националност, религия, сексуална ориентация, пол, недъг или специфични нужди.

4.3 *Bullying*

Всяко училище трябва да разработи и публикува:

- Ясна политика и процедури за изпълнение в случай на малтретиране на един ученик от друг ученик или от преподавател, без значение дали става въпрос за физическа или устна, пряка или косвена агресия (обиди, слухове, псувни и др.);
- Всяко училище трябва да има разработена програма за превенция от малтретиране в училищна среда („bullying“), включена в годишния график на училищните дейности. Преподавателите трябва най-малкото да минават обучение по този въпрос по време на педагогическите конференции;

4.4 Система на разглеждане на жалби

Всяко училище трябва да разработи и публикува действаща и съответстваща система на разглеждането на жалбите, предвиждаща следните точки:

- Точна информация за процедурата на изпълнение за подаване на жалба (в основното училище, обикновено пред главния учител; в средното училище – често пред центъра за ориентация);
- Процедурата, насочена към проследяване на жалбите, предвиждаща ако е необходимо зачитане на анонимността на жалбата, но също и съответната информация за лицето, срещу когото е подадена жалбата;
- Водене на регистър с подадените жалби и на предприетите мерки;
- Предаване на информацията на членовете на училищната общност, които трябва бъдат запознати;

-
- Обявяване на местните или национални телефонни номера за помощ на децата.

4.5 Процедури на разглеждане на твърдения за злоупотреби

Всяко училище трябва да разработи и публикува съответните процедури на разглеждане на твърдения за злоупотреби. Тези процедури включват следните точки:

- Планиран отговор на извършената злоупотреба, била тя устна, физическа, психологическа или сексуална. (В случай на доказана злоупотреба, мерките трябва да съответстват на действащите наредби и процедури в страната, в която се намира въпросното училище).
- Съвети към персонала, за да се обучи да разпознава знаците и симптомите на злоупотреба, извършена над дете, включително и физическите и поведенчески белези на развитие;
- Процедури на управление на признанията, направени от децата;
- Задълженията на всички членове на персонала в областта на закрила на детето;
- Задължения за назначените лица в училището;
- Задължение за комуникация с националните власти, отговорни за закрила на детето (национални здравни служби или полиция);
- Ограничения, прилагани при проучването на случаите, в съответствие с действащата наредбата за закрила на детето в държавата, в която се намира училището;
- Уместно е също да се уточнят отговорностите, отнасящи се до съхранение на проблематиката и твърденията.

Приложение: Препоръки и контролен списък на политиката и процедурите за закрила на детето в училищата

Безопасност

- Редовна проверка, дори честа, на сградите и терена на училището от ръководството на училището и на държавните контролни служби, включваща новите сгради и промените на предназначенията на помещенията.
- Разумен срок на отговор за потенциалните рискове в зависимост от спешността на всеки случай.
- Актуализиране на проучването на оценката на риска.
- Защита на учениците от опасности, свързани с пътния поток, когато са в района на училището или под неговия надзор (например, по време ученически излизания и пътувания).
- Оборудване на многоетажните сгради с аварийни изходи, основните входни артерии, да бъдат оборудвани с врати, отварящи се навън и сигнализация на пътя за евакуация при спешност.
- Организиране на редовни тренировки на евакуация; писмени насоки, предназначени за персонала и учениците, обясняващи стъпките, които да се следват в случай на евакуация в зависимост от причината (например при пожар); изготвяне на доклад в края на годината, описващ подробно неговото развитие, за да се подобри безопасността.
- Назначаване на един отговорник за мерките на безопасност.
- Зачитане на местното законодателство, касаещо безопасността в лаборатории, например що се отнася до брой ученици, носенето на маски или предпазни очила, или защитно облекло, складирането на химически вещества, вентилация и контрол от преподавателя за достъп до местата на разпространение.
- Редовна проверка, от лицензирана фирма, на оборудването и инвентара за физическо възпитание.
- Места за почивка със съответната големина и подходящо оборудвани и поддържани.

Здраве и хигиена

- Ефективно почистване на района на училището и по-специално зоните за приготвяне и консумиране на храна, както и санитарните помещения (тоалетни и бани).
- Наличие на вода, сапун и оборудване за сушене в тоалетните.
- Зачитане на всички законови разпоредби, касаещи кухните и отоплителните инсталации.
- Редовен контрол на качеството на водата и общата хигиена на басейна, в съответствие с действащата нормативна уредба на страната.
- Редовно унищожаване на неприятни елементи, такива като графити, дъвки и др.
- Политика на борба срещу злоупотреби с вещества (лекарства, алкохол, цигари и др.)

Удобство

Всички усилия трябва да се насочат във всички Европейски училища за въвеждане на добри условия на психологическа хигиена за учениците. Оттук, ръководството на училището трябва да следи за:

- Класните стаи, лабораториите и гимнастическите салони да бъдат добре осветени, отоплени и проветрени и с размери, подходящи за групите, които ги използват.
- Ученическото оборудване да бъде качествено и с размер, подходящ за учениците, които го използват.
- Всички ученици да имат право съответно на една обедна почивка.

Препоръките, направени в настоящия документ могат да се разискват във всяко училище от съответните органи като образователния съвет. В резултат на това вътрешният правилник трябва да бъде допълнен. Трябва да се вземат мерки за прилагане на препоръките и редовно проследяване на резултата.